NÁBOŽENSTVÍ V SOUČASNÉ ČÍNĚ

Zdeněk Vojtíšek

Jako už několikrát v minulých letech jsem si také při přípravě tohoto čísla *Dingiru* říkal, jak to, že takové zajímavé téma přinášíme až po tak dlouhé době, co *Dingir* vychází. Jak to, že nás to nenapadlo už dávno? – Tentokrát ale trochu napadlo: jednak jsme jako časopis zaměřený na současnou, především českou náboženskou situaci měli ve druhém čísle roku 2011 téma „Čínské duchovní tradice u nás“ (celý časopis je k dispozici v prezentaci *Dingiru*), jednak jsme o čínském náboženském životě informovali několikrát mimo téma. Tak jsme se už třeba zabývali čínskou religiozitou v Evropě,[1] energií čchi,[2] lidovým náboženstvím na Tchaj-wanu,[3] ovládáním náboženských společenství vládnoucími komunisty v Čínské lidové republice[4] a zejména ovládáním čínských katolíků,[5] dále jsme se zabývali také čchi-kungem[6] a zvláště hnutím Falun-kung[7] nebo též tvrdě pronásledovanou Církví všemocného Boha.[8]

Tentokrát téma otevřel **Jakub Maršálek** historickým nástinem formativního období čínského náboženství. K němu připojil **Joseph Chadwin** stručné objasnění toho, s čím se vnější pozorovatel čínského náboženského života setká patrně nejdříve: propletení konfuciánské, taoistické a buddhistické tradice. Po těchto celkových pohledech následují dílčí témata. Nejprve je to antropologická sonda do lidového náboženství Tchaj-wanu **Jacoba F. Tischera** a dále popis vývoje vztahu čínských vládnoucích garnitur k místnímu taoismu v posledních století, poskytnutý **Ondřejem Pazdírkem**. Čchi-kung jako součást této tradice měl vývoj tohoto vztahu v posledním století ještě bouřlivější, jak ukazuje článek **Dušana Vávry**. Další antropologická studie **Jana Karlacha** si všímá toho, jak zajímavě se s modernizací vyrovnává etnická skupina Nuosuů. Čínský režim je sice deklarativně ateistický, ale lidová démonologie může být využita i politicky, jak dokládá **Jakub Otčenášek**. Poslední tři články tématu se pak věnují tradicím, které vznikly mimo území Číny, a které mohou být navzdory svému přizpůsobení vnímány politicky jako „nečínské“: islám (v článku **Ondřeje Klimeše**), katolické křesťanství (v článku **Magdaleny Rychetské**) a manicheismus (v článku **Matyáše Lednického**). Téma doplňuje rozhovor se **Stanislavou Sládekovou** o čínských uprchlících u nás, reportáž **Miloše Davida** z Pekingu (doplněná barevnými fotografiemi na zadní straně obálky), recenze dvou misiologických knih o křesťanství v Číně **Pavola Bargára** a ukázky z klasické knihy *I-ťing* přeložené a vyložené **Oldřichem Králem** v rubrice Čtení.

Zbývá ještě vyjasnit, jak chápeme „současnou Čínu“. Zahrnujeme do ní Čínskou lidovou republiku i Čínskou republiku na Tchaj-wanu, ale nejsme smířeni s čínskou okupací Tibetu. Článek **Jana Bednáře** o tlaku čínských úřadů na tibetské buddhisty proto zařazujeme do rubriky Zahraničí, a nikoli do tématu „Náboženství v současné Číně“, ačkoliv k našemu tématu má mnoho co říct. Přejeme ale, aby se čtenáři nenechali otrávit politikou a nad zajímavými články se spolu s námi ptali: „Jak to, že připravit takové téma nenapadlo redakční radu *Dingiru* už dávno?“ ■

Poznámky

1 Joseph Chadwin, Čínská religiozita v Evropě, *Dingir* 28 (3), 2025, s. 102–103.
2 Jakub Otčenášek, Čchi spojuje nebesa a zemi, lidské a božské, *Dingir* 28 (1), 2025, s. 24–27.
3 Jana Heřmanová, Narozeniny bohyně Ma-cu, *Dingir* 14 (2), 2011, s. 42–43.
4 Petr Mucha, Pod kontrolou úřadů, *Dingir* 14 (2), 2011, s. 44–46.
5 Magdaléna Masláková, Pod tlakom strany a vlády, *Dingir* 22 (3), 2019, s. 80–82.
6 Zdeněk Vojtíšek, Pro celistvost a harmonii. Rozhovor s Vítem Vojtou, *Dingir* 14 (2), 2011, s. 62–63.
7 Zdeněk Vojtíšek, Čchi a charakter, *Dingir* 14 (2), 2011, s. 60–61; Zdeněk Vojtíšek, „Sekta skrz naskrz“. Čínské úřady legitimují represe západními stereotypy o sektách, *Dingir* 24 (2), 2021, s. 74–77.
8 Zdeněk Vojtíšek, Blesk zazářil na východě, *Dingir* 21 (1), 2018, s. 8–11.

Medailonek autora editorialu je na straně 76.

OBSAH

Mimo rubriky

Soud k religionistice nakonec nepřihlédl *(Zdeněk Vojtíšek)* 74

Zahraničí

Kdo určuje legitimitu? (Jan Bednář) 77

Téma

Starověké kořeny čínského náboženství *(Jakub Maršálek)* 80
Sānjiào: tři učení v praxi *(Joseph Chadwin)* 82
Zachytit duchy *(Jacob F. Tischer)* 84
Od „pověry“ k „vzácnému pokladu civilizace“ *(Ondřej Pazdírek)* 87
Čchi-kung v novodobé Číně *(Dušan Vávra)* 90
„Kanibalizující“ kosmologie Nuosuů *(Jan Karlach)* 93
Duchové, opice a Mao Ce-tung *(Jakub Otčenášek)* 96
Islám v dnešní Číně *(Ondřej Klimeš)* 98
Milovat režim, a až poté Boha? *(Magdaléna Rychetská)* 100
Manicheismus v dnešní Číně *(Matyáš Lednický)* 102

Rozhovor se Stanislavou Sládekovou

Uprchlíky vede strach *(Zdeněk Vojtíšek)* 104

Reportáž

Dobrá cesta do nebe *(Miloš David)* 105

Recenze

Misiologický pohľad na súčasné čínske kresťanstvo *(Pavol Bargár)* 107

Čtení

Kniha proměn *(Oldřich Král)* 3. strana obálky